

Uklokt om kvalitet

Vi trenger en nyansert debatt om fagpolitikk inn mot landsmøtet. Det inkluderer fremstillingen av kvalitet innen fagfeltet vår.

TEKST

Espen Odden

PUBLISERT 13. september 2019

EMNER

Psykisk helsevern

Fagpolitikk

Landsmøte

NYANSER: Når Siri Næs sier at vi ikke trenger flere diskusjoner om kvalitet, forsvinner viktige nyanser i den fagpolitiske debatten. “Vi har nemlig ikke snakket godt nok om kvalitet”, skriver Espen Odden, og fortsetter: “Vi kan da vel ikke snakke om kvalitet uten å snakke om kvalitet?”

Det begynner å bli temperatur i kampen om presidentvervet i Psykologforeningen. Fagligpolitiske innspill knyttes opp mot den ene eller andre kandidaten, og i hvert fall for meg kan det være forvirrende å vite hva som representerer genuine tanker om retningsvalg og hva som er fagpolitisk «spill». Naiv som jeg er, forutsetter jeg at det er overlapp. Men jeg er ikke så naiv at jeg tror overlappen er 100 prosent. Poenget for meg blir å kunne skille ut gode fagpolitiske poenger fra det jeg mener ikke er det.

**«Jeg tror ikke Siri Næs’
fremstilling av kvalitet innen**

fagfeltet vårt, slik det fremgår i hennes innlegg, er klok.»

Flere nyanser trengs

Derfor vil jeg komme med et innspill med utgangspunkt i Siri Næs' innlegg i Psykologtidsskriftets septemhernummer. Ikke primært fordi jeg ønsker å representere en motvekt til Håkon Skards presidentkampanje, men fordi Siri Næs er en viktig stemme som preger det offentlige ordskiftet. Jeg tror ikke Næs' fremstilling av kvalitet innen fagfeltet vårt, slik det fremgår i hennes innlegg, er klok.

Et lite sidespor for å illustrere hvorfor jeg er opptatt av nyansene i det fagpolitiske ordskiftet. Jeg ledet nylig en paneldebatt under årets Arendalsuke (hvor blant annet de to presidentkandidatene Skard og Høstmælingen var deltagere). Bakgrunnen for debatten var et ønske om å studere det offentlige ordskiftet om psykisk helse, med et overordnet spørsmål om ordskiftet er nyansert nok. Fordi ordskifte og debatt former fagutvikling og samfunnsstrukturer. Utfordringen er på den ene siden at ikke alle nyanser kan komme frem i offentlig ordskifte, på den annen side kan overforenklinger legge uhensiktsmessige føringer på fagfeltet. Jeg synes ikke det fagpolitiske ordskiftet i media har vært godt nok, og jeg synes vi som fagfolk bør ta mål av oss til å nyansere debattene i større grad fremover.

Snakk om kvalitet

Behov for nyanser gjelder også diskusjoner innad i psykologstanden og inn mot landsmøtet. Med fare for å bli i overkant polemisk, tar jeg utgangspunkt i noen av fremstillingene i Næs' innlegg:

«Det er ikke flere diskusjoner om kvalitet eller større fokus på ledelse vi trenger i spesialisthelsetjenesten nå. Først trenger vi konkret handling for å ivareta medlemmene og pasientene, med en tydelig tillit til medlemmenes faglige autonomi og en klar beskjed om at det ikke finnes kvalitet uten kostnad.»

For ordens skyld: Jeg er enig i at spesialisthelsetjenesten har et ressursproblem. Jeg er også enig i at kvalitet forutsetter ressurser, og at et tillitsproblem lusker rundt i bakgrunnen. Men jeg er ikke enig i at vi ikke bør ha flere diskusjoner om kvalitet. Vi har nemlig ikke snakket godt nok om kvalitet, og jeg mener det er svært viktig at dette gjøres i dagens politiske landskap. Vi kan da vel ikke snakke om kvalitet uten å snakke om kvalitet?

Videre skriver Næs:

«Et godt kommunehelsetilbud forutsetter en god spesialisthelsetjeneste og motsatt. Vi må prioritere hele helsetilbudet. Vi må bygge ut i kommunene, men vi må også slåss for kvaliteten i spesialisthelsetjenesten.»

At kommunehelsetjenestens kvalitet henger sammen med spesialisthelsetjenestens kvalitet, er selvsagt. Dette henger sammen med intensjonen i «Samhandlingsreformen» (St. mld. 47, 2008-09), hvor samhandling mellom tjenestenivåene er sentralt: «Spesialisthelsetjenesten som støttespiller i utvikling av kommunene» (s 112). Dette følges opp i innføringen av pakkeforløp som systemovergripende rammeverk (se for eksempel Høringsutkast IS-2640, Helsedirektoratet, 2017), og gir en pekepinn på den fagpolitiske intensjonen om samhandling. Men dette understreker nettopp at kvaliteten ikke kommer av seg selv bare en har nok ressurser. Psykisk helseverns brede mandat i dag innebærer at det blir like meningsløst å tenke kvalitet innen spesialisthelsetjenesten som i kommunehelsetjenesten, hvis ikke kvalitetsspørsmålet adresseres direkte.

Debatten bør heves

«Det blir like meningsløst å tenke kvalitet innen spesialisthelsetjenesten som i kommunehelsetjenesten, hvis ikke kvalitetsspørsmålet adresseres direkte»

Viktig for at våre psykisk helsetjenester skal fungere etter hensikten, kanskje særlig når det gjelder barn og unges psykiske helse, er at tiltakene kan knyttes til viktige livsarenaer. Det betyr at både vurdering og behandling i spesialisthelsetjenesten må kunne konkretiseres i endringer på skole, arbeid og hjemmebane, og at kvalitet sees i sammenheng med om denne samhandlingen fungerer. Nettopp derfor bør spørsmålet om kvalitet i våre psykisk helsetjenester gjøres overordnet oppfølgingsnivåene, og ikke reduseres til et overforenklet ressurs spørsmål. Motsatt mener jeg at vi risikerer å la unyanserte politiske ytringer bli retningsgivende for den fagpolitiske satsningen fremover, om vi nå ikke griper anledningen til å løfte nivået. Under den nevnte debatt i Arendalsuka var politikerne enige i at den politiske debatten om psykisk helse ofte ble for unyansert. Jeg kunne godt tenke meg at presidentkandidatene i valginnspurten griper muligheten til å heve debatten.

Espen Odden, psykologspesialist, ABUP Arendal

TEKST

Espen Odden, psykologspesialist

KONTAKT: espen.odden@sshf.no

+ Vis referanser

Helsedirektoratet (2017) Pakkeforløp for utredning av psykiske lidelser for barn og unge. Høringsutkast IS-2640.

Meld.St.47. (2009).
og omsorgsdepartementet.

Oslo: Helse-

Næs, S. (2019). Jeg stemmer på Håkon Skard som president!
(9), 690-691.